

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 26. Tribulatione sanctis charæ, optatæ &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

ta DEI sapientia non habet, quid dicat, ereptionem, querens: & garrula humana fatuitas quantas adfert excusationes? Sylveira addit. hic.

Bajulans sibi crucem exiit. Joan. 19. 17. Animosè, & intrepidè, pericula oblata, licet gravissima, amplexanda sunt. Ecce qui ad calicis poculum trepidabat, modò crucem dolorosissimam, & ignominiosissimam, sine trepidatione bajulat. S. Cæsarius dial. 3. deprecabatur poculum, nos instruens: in pericula non infiliendum esse; sed adventantia fortiter, ac viriliter, esse suscipienda. Ideo crucem, per meditationem aestimata, certò consiliò deprecatur quidem: exhibitam verò super humeros, tanquam victor tollens, ibat sponte in ea clavis suffigendus. Non sic vani homines; sed ut ait Pl. 77. 9. *Filij Ephrem intendentes, & mittentes, arcum, conversi sunt in die belli.* Domi crucem, cædèsque, meditantur; in arana verò damà fugaciores sunt, Bæza t. 1. l. 4. c. 4. §. 1.

Aperta sunt omnia ostia. Act. 16. 26. Cur portis carceris apertis, Paulus, & Silas, non egrediuntur? S. Chrysol. hom. 8. in ep. ad Eph. quemadmodum carcerem Paulus non egrediebatur, etiamsi potuisset; donec, qui illum conjecerat, evocaret, & educeretur; ita tres pueri caminum egressi non sunt; donec, qui conjecerat, egredi jussisset. Quid hic dicemus? nè videlicet in adversis liberari festinemus. Expecta longanimitis; Deus dabit finem. Sylveira hic q. 12.

Ex Patribus, & aliis.

Grata ignominia Crucis ei, qui Crucifixo ingratus non est. S. Bernardus l. 25. in Cant.

Quemadmodum mens aliqua, licet quidem semper verberetur, non tamen dat tergum; neque concavitatis formam in se recipit; sed eadem semper manet, sibi que similis: sic & qui vult verum se gerere Christianum, inter diversas tribulationes, atque tentationes; siue extrinsecus ab hominibus illatas contumelias, persecutiones, damna, aut aliqua ejusmodi; siue extrinsecus à spiritibus malignis inductas angustias diversissimas, unus est idem, maneat oportet; fortiter quæcunq; obvenientia perferens. S. Ephrem de fide. Sit mens nostra non quasi vitrum, quod ad primum perfectionis ictum impatiens frangitur; sed pretiosi potius vena metalli, quæ sub mallei contusione purgatur. B. Petrus Dam. l. 4. ep. 17.

Cur tibi molestæ sunt injuriæ, & adversitates quæcunq; nisi quia illas averfaris? Bellum iis infers tanquam hostibus; quid mirum, si te infestant? Quod si eas amares, non essent molestæ; sed potius jucundæ. Stella de contemptu &c. p. c. 2.

Si persecutio tibi affert molestiam, non conqueraris de persequente; sed potius de teipso. Quod si aliquid tibi videtur esse durum; contra teipsum insurge, & vindica te de inimicis tuis internis, qui te affligunt; nec conqueraris externis; cum te non nisi volentem, lædere non possint. Sicut tinea consumit pannum, ex quo nata est; & vermis rodit lignum, ex quo prodiit: sic hæc onera, quæ cor tuum pre-

munt, oriuntur ex propria tua concupiscentia. Idem ibidem.

Omnes creature sunt homini, qualis homo erga seipsum est. Bona anima non potest offendi rebus exterioribus; nec malus iis juvari. Idem ibidem c. 43.

Calamitatis ventus neminem non incurfat: resistentes quercus frangit; submittentem se arundines non lædit. Drexelius Gymn. pat. p. 1. c. 1.

§. XXXVI.

Tribulationis sanctis charæ, optatæ, &c. Ex Veteri.

A Doravit Israël Deum conversus ad lectuli caput. Gen. 47. 31. Septuag. *adoravit Israël summitatem virgæ ejus.* Quid virgæ cum lectuli capite? in capite lectuli cervical ad capitis requiem apponitur. Virgâ labores, tribulationesque, in Scriptura signantur. Virgâ percussus justus, idem est, ac beatè quiescere. S. Hilarius Can. 11. in Matth. nunquam hilarius Sancti requiescunt, quam dum laboribus fatigantur. Escobar t. 5. Proph. Chr. l. 8. lect. 2. obf. 3.

Servate mihi puerum Absolon. 2. Reg. 18. 5. Quæ tunc, protulit; cum perduellis vota, & arma, in regem tonarent, sævirentq; David nunquam teneriori animi, orisq; sensu, profecutus est Absolonem; quam cum ab eo sede suâ pelleretur. E contra supplicem, avidumq; paterni amplexus, rejectit. 2. Reg. 14. 24. *revertatur in domum suam, & faciem meam non videat.* Sciebat enim, expetenti Domini sui faciem, armatum plus filium prodesse posse, quam blandum. Oliva fer. 4. D. Paf.

Cibi mei sunt. Job. 6. 7. Justi enim gloriantur in tribulationibus: scientes, quoniam tribulatio patientiam operatur. Rom. 5. 3. Hugo Card. hic.

Hæc mihi sit consolatio: ut affligens me dolore, non parcat; nec contradicam sermonibus Sancti. ibid. v. 10. *Cum audierit* (equus generosus) *buccinam, dicit vah!* Job. 39. 25. *Vah* est interjectio animi gestantis. Guilielmus Par. lib. de morib. tr. de spe: sicut gaudent equi, cum signum imminentis consuetudinis audierint: sic & Dei amici hujusmodi gaudiò gaudent; cum bellum tribulationis consurgere cognoverint. Escobar t. 1. Mir. Chr. l. 1. Obf. 2.

Venerunt ad eum omnes fratres sui, & universæ soror es sue, & cuncti, qui norerant eum prius - consolati sunt eum super omni malo, quod intulerat Dominus super eum. Job. 42. 11. Quod non fecerunt, quando in mediis angustis positus magis eorum solatio egebat. Jam mala præterierant; cur ergo eum solantur? nam ubi nihil ærumnarum sit, non videtur esse locus consolationis, & compassionis, inquit Pinceda hic. Respondeo: consolati sunt eum, non de alio, quam quòd jam pati cessasset. Nam viro justo crux summa, sine cruce esse. Did. Niff. D. 20. Pent. §. 3.

Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt. Pl. 22. 4. Ipsa me non afflixerunt; sed potius consolata sunt: quia in his intelligo, te esse memorem me? S. Laur. Just. hic.

Quanti

Quam magna multitudo dulcedinis tua Domine! Pl. 30. 20. Dulcis est, cum corrigit dulcis, dum percutit; dulcis, cum credentibus aterna premia compromittit. Cassiodorus hic.

Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus. Plal. 101. 15. Per lapides, qui duri sunt, intelligi possunt tribulationes; quæ duræ, & asperæ, sunt: tamen placent servis Domini. Unde cantat Ecclesia de S. Stephano: *lapides torrentis illi dulces fuerunt.* Hugo Card. hic.

Mihi nimis honorati sunt amici tui Deus. Pl. 138. 17. Hebr. *mibi valde pretiosæ sunt afflictiones tuae Deus.* Fasciculus myrrhae dilectus meus mihi. Cant. 1. 12. Mirari scis quis possit patiendi, non cupiditatem solum in sponsa; sed etiam pretium. Non modò myrrham complectitur, sed etiam veneratur. Myrrham non solum non horret; sed quasi vicariam sponsam; imò ipsum putat esse dilectum. David quidem clamabat: *quoniam propter te mortificamur tota die.* Pl. 43. 22. Et Paulus: *ego stigmata D. Jesu in corpore meo porto.* Gal. 6. 17. Ille propter Deum; hic in similitudinem Domini, confosum se putat. Sponsa verò eò myrrham prorexit; ut non DEI putet esse, seu imaginem, seu simulacrum; sed DEUM. Oliva l. 3. Strom. §. Fasciculus myrrhae.

Fulcite me floribus, stipate me malis: quia amore languens. Cant. 2. 5. Chald., & Hebr. *fulcite me ignibus plurimis.* Non expetit auratam spondam, nec plumei stragulum; sed pyras, & rogos, stridentium flammarum, pro lectisterio. Inter utulalali signa, velut inter flores, recumbit. Unde Symmachus legit: *requiescere me fecisti in flore.* S. Chrysol. l. 13. de S. Laur. tunc oblata est torrenda, & assanda, martyrio nobilis illa Laurentii craticula: astrictus est ferro; sed ille craticulam supplicii lectum quæris putabat. Theodoretus in Dan. 3. 24. tanta intus pietatis præcones serenitate Deum colentes fruebantur, ut per ignitos carbones, quasi per quasdam rotas, incederent. Arcones in Isa. 1. 25. Disc. 3. *Fulcite me floribus.* Origenes ait, in Græco habetur: *confirmate me in myrrhis.*

Et de portis tribulationum, quæ circumdederunt me. Eccl. 5. 1. 5. Quis captivum januis circumdedit? & non magis murò vallavit? Cui vel januæ desint, vel pro foribus foramen sit? Quid? nisi spes evadendi ex portis affulgeat; sed tribulationum magis metuendæ sunt portæ, quàm muri. Neq; enim difficilis constantia est, quando eam necessitas frænât. At si elabendi occasio se offerat, durius cum tormentis confligimus. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* Eccl. 31. 10. elogium est fortitudinis non vulgaris. Inte Martyres uberius laudamus; quòd facilius eos tormenta declinare potuisse, & noluisse, cognoscimus. Davidi aperta porta est evadendi manus Saulis. 1. Reg. 24. 4. quando in spelunca deprehensum inermem, & solum, potuit occidere. At tantâ opportunitate trucidandi hostis minime usum, quis non stupet? Poruit Christus de cruce descendere; sed non minoris virtutis fuit, prefluisse in cruce, *Polyanth. Sacra, Tom. II.*

factâ sibi potestate descendendi, quàm crucem subiisse. Oliva l. 12. Strom. §. Et de portis tribulationum.

Volavit ad me unus de Seraphim; & in manu ejus calculus, quem forcipe tulerat de altari; & retigit os meum. Is. 6. 6. 7. Stupes; ex regali effluentiâ copiarum cœlestium, ex regis Christi regnantis gazis; nihil aliud ad Isaiam delatum de superis, nisi calculum, seu carbonem; in quo Isaias figeret oscula. S. Hieron. ep. 142. ad Damasum: forcipem, de qua altaris carbo comprehensus est, propriam Isaiæ asseruit passionem, quâ sub Manasse rege interfectus est. Vates hæc omnia osculatur, tanquam quid cœlestis. Ludovicus de Alcazar expendit hic, cur Hebræus vocem *prunam*? Septuag. verò calculum? *in manus ejus carbunculus.* Ait, in prunis indicari Apostolicorum virorum persecutiones: quæ, licet aspectu terreat, & videantur, ut carbones, urere; justî tamen reputant pro lapidibus pretiosis. Arcones in Is. 2. 4. Disc. 4.

Ex Novo.

Quæcunq; scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam, & consolationem, scripturarum, spem habeamus. Deus autem patientiæ, & solatii, det vobis id ipsum sapere &c. Rom. 15. 4. 5.

Sicut abundant passiones Christi in nobis, ita & per Christum abundat consolatio nostra. 2. Cor. 1. 5. *Multa mihi fiducia est apud vos, multa mihi gloriatio pro vobis: repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.* 2. Cor. 7. 4.

Ascendens Christus in altum. Ephel. 48. In altum, id est, in cœlum, inquit Chrysostronus. Solus B. Dorothæus doct. 22. ait: ascendens in crucem voluptate suâ; & peccatum, ruinæ nostræ causam, cruci afficiens, captivam duxit captivitatem. Altum hoc Chrysostrono cœlum est, Dorothæo crux. Sed quid istud? cum à cœlo crux non minus distet, quàm terra? sic fortè loquatur, qui nescit, quid sit pro Deo pati: nam qui novit, quid sit boni in cruce; illi crux par cœlo est. *Exultabunt Sancti in gloria, latrabitur in cubilibus suis.* Pl. 149. 5. Euthymius: exultabunt Sancti in futura gloria. S. Hieronymus: exultabunt Sancti in gloria, in cruce. Sed quid gloriæ cœlorum & crucis? si exultabunt Sancti in gloria cœlorum, quomodo in gloria crucis? Respondeo: iusto gloria, & crux; crux, & gloria; idem sunt. Tantam nempe ex passione coepit voluptatem: ut perinde habeat; sive in cœlum, sive in crucem, ire jubeatur. Did. Niss. D. 20. Pent. §. 4.

Exempla historica.

Venerabilis P. F. Joannes à Cruce, tria solebat à Deo petere. Primum, labores. Secundum, nò præsul existens è vita migraret. Tertium, ut abjectus, & vilipensus viveret, ac moreretur. Cum ante imaginem Christi D. crucem bajulantis orationi vacaret; hæc vocem audit; Joannes, quid vis pro laboribus? & ille: Domine! pati, & contemni, pro te. Dicere solebat: quid scit? qui pro Christo pati nescit? In compendio vitæ §. 9.

M m m m

B. G. 6

B. Godefridus Cappenberg. Præmonstr. in tribulationibus dicebat: opto, ut sicut scopa usu detrita novissime flammis injicitur, sic corpus meum, Christi exhaustum servitio, tribulationis demum igne consummetur. Boll. 13. Jan.

§. XXVII.

Tribulationes apprehende bonâ ansâ.

Ex Veteri.

Egrediente autem animâ pro dolore, & imminente jam morte, vocavit nomen filij sui Benoni, id est, filius doloris mei. Pater vero appellavit eum Benjamin, id est, filius dextera. Gen. 35. 18. Non respexit dolorem matris; sed robur, felicitatem, dextera vocabulo significata. Sic quando res quadam habet, quò exhilarare possit, & quò contristare; spectanda est; quò solari, non quò tristere, potest. Did. Nifs. p. 2. l. 9. Polit. Cœl. cap. 7.

Recordatusque somniorum, quæ aliquando viderat. Gen. 42. 9. Non dicit, eum memorem venditionis, aut mortis sibi intentatæ, sed somniorum. Oleaster.

Ecce hasta regis, transeat unus de pueris regis, & tollat eam. 1. Reg. 26. 22. Cur hastam solam, non etiam Scyphum, restituit? Quid accidit David, dum arreptitium regem Plâterio mitigaret? *Nisus est configere David lanceâ in pariete.* 1. Reg. 19. 10. Si bonus David lanceam penes se retinuisset, poterat tantæ malevolentia eum perpetuo admonere, & ad vindictam stimulare. Scyphum retinet; qui refrigerium adferre potest animo inflammato. Did. Nifs. D. 3. Pent.

Servate mihi puerum Absolon. 2. Reg. 18. §. Confectio prælii, quarit: *estne pax puero Absolon?* At indicatâ ejus morte, *filii mi Absolon! Absolon filii mi?* &c. v. 33. Cùm viveret, aut vivere putaretur Absolon, puer identidem vocabatur; cùm verò in vivis esse desit, *Filius* ter, quaterq; appellatur. S. Ambros. in Psal. 118. §. quâ ratione antè puerum dixit, postea filium nominavit? Cur non in utroque, aut puerum dixit, aut filium? Respondet ad sensum Ambrosii: puerum vocavit, & cogitavit Absolonem; dum perduellis sceleri vacabat, aut vacare putabatur: ut & ipse parens levius ferret, quò ab impotente sibi puero impetebatur: & belli duces ab illo violentas manus abstinere; quò nullam sibi ex nece pueri parare gloriam viri possent. Si Filium, si parricidam, tunc cogitasset; quomodo non irasci tali filio pater potuisset? quomodo mandare suis tribunis; ut fervarent vivum filium, qui vivere patrem nolebat. Ambros. non ergo pietatis nomen accipere debebat, sed infirmitatis: ideòq; vir justus, quod religionis fuit, tacuit, quod infirmitatis, asperxit. Ubi verò est mortuus, apud pium patrem personæ crimen defecit, naturæ nomen remansit. Did. Nifs. D. 3. Pent. §. 3.

Nudus egressus sum de utero matris meæ, & nudus revertar illuc. Job. 1. 21.

Pro servanda patientia illud tempus ad memoriam reduxit, quò necdum ista, quæ perdidit, habebat. Ut, dum intuetur, quò illa aliquando non habuit, dolorem temperet, quò amisit. Magna enim consolatio est, in rerum amissione illa tempora in memoriam reducere, quibus nos contigit res, quas perdidimus, non habuisse. S. Gregor. mor. l. 2. c. 12.

Foderunt manus meas, & pedes meos. Psal. 21. 17. Non dicit, transfixerunt, sed *foderunt*: ut notetur fructus, qui inde secutus est, scilicet æterna beatitudo. Hugo Card. hic.

Ex Novo, Patribus & aliis.

Joannes - in vinculis &c. Matth. 11. 2. Quod Herodes Joanni faciebat pro pœna, ille suscipiebat pro beneficio; & irâ ejus, quasi Dei misericordiâ, fruebatur. Auth. Imp. hom. 27. hic. Joannes, non loci, in quo versabatur, vilitatem; sed occasionem bene merendi, quæ se ibi offerebat, attendebat; & vinculorum non probra, sed lucra, spectabat. Did. Nifs. Pol. Cœl. p. 1. l. 4. c. 8.

Sicut fuit Jonas &c. Matth. 12. 40. Cur potius suâ sepulturæ, quàm mortis, Dominus dat signum? In morte multis injuriis, opprobriis, & tormentis, affectus; in sepulchro honoratus quievit. *Erit sepulchrum ejus gloriosum.* Il. 11. 10. De morte, & doloribus, videtur oblivisci; & ansam gloriæ apprehendit. Sylveira hic q. 12.

Factum est autem, cùm completerentur dies assumptionis ejus; & ipse faciem suam firmavit, ut iret in Jerusalem. Luc. 9. 51. hoc est cùm instabat tempus, quò, postquam sustinuisset salutarem passionem pro nobis, oportebat assumi in cœlum, & considere Patri. Theophylactus. Non memorat dolores, sed gloriam. Sylveira in Matth. 12. q. 12.

Auferamus carceris nomen; secessum vochemus. Etsi corpus includitur, etsi caro detinetur; omnia spiritui patent. Vagare spiritu, spatiare spiritu: & non stadia opaca proponens tibi; sed illam viam, quæ ad Deum ducit. Quoties eam spiritu deambulaveris, toties in carcere non eris. Tertull. l. ad MM. c. 2.

Talis justorum mos est; ut quando aliquid pro Deo ferunt; non res ipsas, quæ fiunt, spectent; sed causam secum expedientes, facile omnia ferant. Quandoquidem & Paulus gentium Doctor vincula, ad tribunalia abductiones, quotidiana pericula; multas illas, & intolerabiles, afflictiones, *leves* vocabat: non quò naturâ tales essent; sed quia causa, propter quam fiebant; talem ei sententiam ingenerabat. S. Chrylost. hom. 25. in Gen.

Unaquæque res duas habet ansas; unam tolerabilem, alteram intolerabilem. Si frater injuriam fecerit, non eâ prehende, quâ facit injuriam: ea enim ejus ansa est intolerabilis. Sed illinc potius: esse fratrem, esse unâ educatum. Sic prehendens eam, quâ tolerabilis. Epictetus c. 65, Enchiridion.

§. XXVIII.